

2. POTENTIES EN INTERSECTORALE KNELPUNTEN³⁰

2.1 KNELPUNTENANALYSE EN ANALYSE VAN POTENTIES

De inventarisatie van de knelpunten in het Bovenscheldebekken toont aan dat er bij veel watersysteemgebonden problemen nog steeds gekozen wordt voor end-of-pipeoplossingen en dat er nog te weinig aandacht is voor een integrale, stroomgebiedsgerichte en vooral brongerichte aanpak van de problemen.

Water wordt nog veel te weinig 'vastgehouden' aan de bron en er is een reëel risico op wateroverlast bij overstromingen. De mindere structuurkwaliteit van veel waterlopen in het Bovenscheldebekken ligt niet alleen aan de basis van een verminderde ecologische kwaliteit van waterlopen, maar is tevens oorzaak van een verminderde waterkwaliteit en waterbergingscapaciteit. Op 66% van de meetplaatsen voor biologische kwaliteit voldoet het oppervlaktewater nog niet aan de milieubasiskwaliteitsnorm³¹. De waterbodems zijn op nagenoeg alle meetplaatsen verontreinigd en de waterlopen kampen met een aanzienlijke en versnelde sedimenttoename, vooral door erosie van akkerpercelen. Op meer dan de helft van de meetplaatsen van zowel het freatisch grondwatermeetnet als van het oppervlaktewatermeetnet is het grondwater aangerijkt met nitraat. In het Sokkelsysteem doen zich ernstige grondwaterpeildalingen voor.

2.1.1 Knelpunten

2.1.1.1 WATEROVERLAST EN WATERTEKORT

VASTHOUDEN

Een versnelde afvoer van hemelwater zorgt in belangrijke mate voor wateroverlastproblemen in de meer stroomafwaarts gelegen gebieden. Vasthouden en infiltreren van hemelwater ter plaatse is een fundamentele bronmaatregel om wateroverlast te voorkomen, maar die wordt momenteel onvoldoende toegepast. Het is tevens een belangrijke maatregel voor de aanvulling van de grondwaterlagen.

Versnelde waterafvoer

- De infiltratiemogelijkheden zijn sterk afgenomen door de aanwezigheid van verharde oppervlakten (bebouwing, infrastructuur) – d.i. ca. 19 % van het Bovenscheldebekken - en door het dichtslampen van de bodem. Details over geplande bijkomende verhardingen en/of bebouwing zijn terug te vinden in de deelbekkenbeheerplannen.
- Brongerichte maatregelen (afkoppeling perceelsniveau) zijn onvoldoende afdwingbaar. Het ruimtelijk beleid inzake het vasthouden van hemelwater is immers in hoofdzaak gericht op nieuwe of vernieuwde verharde oppervlakten en niet op de bestaande.
- Het subsidiebeleid inzake afkoppeling van hemelwater bij bestaande verharde oppervlakten is ontoereikend. Het aantal subsidieaanvragen blijft zeer beperkt, ook al bieden vele gemeenten subsidies aan voor het plaatsen van een hemelwaterput en infiltratievoorziening bij bestaande woningen.
- Er is nood aan (meer) sensibilisatie met betrekking tot de afkoppelings- en infiltratiemogelijkheden. Zowel burgers als lokale besturen zijn nog onvoldoende voorgelicht over de integrale impact van het gebruik, het scheiden en/of de infiltratie van hemelwater in het kader van de totale wateroverlastproblematiek.
- Er doen zich praktische problemen voor bij de aanleg en het gebruik van waterdoorlatende materialen.

³⁰ Een inventarisatie van knelpunten op deelbekeniveau is terug te vinden in het tweede deel van de startnota's (de knelpuntenanalyse) van de respectievelijke deelbekenbeheerplannen.

³¹ BBI ≥ 7

- Hemelwater, drainwater en soms bronwater aangesloten op de riolering vormt een bijkomend knelpunt.

Waterconservering

- Water aan de bron ophouden vertraagt de afvoer. Het onttrekken van grondwater door bemalingen, lei- of rijtgrachten, kwelafvang en drainage heeft invloed op de lokale grondwaterstromingen en zorgt voor versnelde afvoer. Dit kan leiden tot verdroging en verlies van biodiversiteit. Verminderde infiltratie zorgt niet alleen voor een versnelde waterafvoer maar ook voor een daling van de grondwaterstand, wat weer leidt tot verdroging. Vrijwel alle meersengebieden in het bekken hebben in meerdere of mindere mate te lijden onder verdroging. Vooral in de Langemeersen (Wortegem-Petegem), Zingemse Meersen, Meldenmeersen, Rijtmeersen (Nederename-Welden) worden te lage waterpeilen kunstmatig aangehouden. Maar ook in andere gebieden (vb. Bos 't Ename- Boembekevallei- Riedekensbeek en Ronse-Hotond) zijn verdrogingsverschijnselen vastgesteld. In deze laatste gebieden heeft grondwaterwinning een mogelijke negatieve invloed.
- Het peilbeheer is niet optimaal voor de verschillende meersen langs de Schelde (oa. Langemeersen, Weldenmeersen, Avelgemse meersen).

Wetenschappelijke onderbouwing

- De gebiedsgerichte ecohydrologische kennis verdient nog verdere uitbreiding.

BERGEN

In het Bovenscheldebekken komen lokaal belangrijke overstromingsknelpunten voor. Regelmatig terugkerende wateroverlast is er o.a. in de Zwalm- en Maarkebeekvallei, in het stroomgebied van de Wallebeek en in het centrum van Ronse (Molenbeek). Wateroverlastproblemen in de bebouwde centra Brakel, Munkzwalm, Nederzwalm en Ronse zijn hoofdzakelijk het gevolg van de aanwezigheid van overwelvingen en knijpleidingen. Ook laaggelegen gebieden aanleunend bij de Schelde kunnen in perioden van hevige neerslag overstromen doordat de leigrachten of afwaartse delen van zijwaterlopen niet meer kunnen afwateren wegens de hoge waterstand in de (ingedijkte) Boven-Schelde. Overstromingen in natte gebieden langs de Schelde (vooral langs het traject tussen Oudenaarde en Gent) worden overwegend ervaren als natuurlijk en niet problematisch. Deze gebieden zijn soms verlaagd door uitbrikking van grond. Landbouwers zijn wel niet zo gelukkig met overstromingen op hun weiden en akkers terwijl de sector natuur hier tegenoverstelt dat de actuele natuurwaarden achteruitgaan door verdroging in de zomer.

Daarnaast zijn er ook lokale wateroverlastknelpunten te wijten aan verschillende oorzaken (zie deelbekkenbeheerplannen).

Bebouwing/infrastructuur in risicogebieden voor overstroming

- Nieuwe bebouwing en aanleg van infrastructuur in valleigebieden zijn nog steeds aan de orde. Talrijke knelpunten zijn opgenomen in de deelbekkenbeheerplannen.

(Extra) Ruimte voor water

- De open ruimte wordt onvoldoende benut bij overstromingen.
- Er is soms onvoldoende aandacht voor omgeving bij het zoeken naar oplossingen voor wateroverlastproblemen, in het bijzonder bij de inrichting en het beheer van overstromingsgebieden.
- De water(bodem)kwaliteit is een beperkende factor bij de inrichting van overstromingsgebieden. Overstromingen met vervuild water en vervuilde specie, zijn immers zowel voor de natuurgebieden als voor de landbouwgebieden niet wenselijk. Naast de problematiek van de zwaar verontreinigde waterbodems en de vervuilde sedimentatie op natuurgebieden, weilanden, akkers en gewassen, spelen ook de overstromingsfrequentie en het ogenblik van overstromen een belangrijke rol met betrekking tot mogelijke schade. Gebieden waar na overstromingen vervuilde specie werd afgezet, kunnen ook een knelpunt vormen inzake het aspect voedselveiligheid en volksgezondheid.
- Het werken via beheerovereenkomsten voor het beheer van overstromingsgebieden stuit soms op problemen (afspraken, beperkingen die worden opgelegd, enzovoort).

- De toegankelijkheid van nutsleidingen (voor onderhoud, herstel en dergelijke) is niet steeds gegarandeerd als ze in overstromingsgebieden liggen.
- Zolang er geen bekkenbeheerplan is, kent de afbakening van overstromingsgebieden geen juridische ondersteuning.
- De kwaliteitsdoelstelling “drinkwater” voor de waterlopen in het stroomgebied van de Zwalm kan voor (juridische) beperkingen zorgen bij werkzaamheden, o.m. de inrichting van overstromingsgebieden.

Overleg

- De betrokkenheid van RWO bij waterbeheerwerken wordt (soms) als onvoldoende ervaren.
- Er is te weinig overeenstemming in het beleid.
- Sectoren hebben nood aan betrokkenheid vanaf het begin van (waterbeheer)projecten.

Wetenschappelijke onderbouwing, meetnetten en databanken

- Waterkwantiteitsmodellen (nog) niet voor alle waterlopen beschikbaar.
- Er is nood aan een gebiedsdekkend waarschuwingssysteem inzake overstromingsgevaar, m.a.w. een operationeel bekkenmodel (OBM).

AFVOEREN

Onderhoud

- Onderhoudswerkzaamheden aan de waterlopen worden bijna niet meer proactief uitgevoerd (wegens gebrek aan financiële middelen)
- Het onderhoud van privé-oeveren, alsook van duikers, overwelvingen, enzovoort is niet afdwingbaar.
- Een onvoldoende toegankelijkheid van de oeveren stelt problemen bij het onderhoud (problematiek handhaving 5 m zone)

Ruimingen

- Ruimingen van waterlopen/baggeren: zie “bagger- en ruimingsproblematiek”

Infrastructuur

- Zwerfvuil zorgt voor verstopping van de kunstwerken.
- Herstelwerken zijn soms nadelig voor het goed functioneren van de watermolens.
- Hoogwaterbeheer kan soms nefast zijn voor de visstand. Zo maken de bij hoogwater platgelegde klepstuwen op de Zwalmbeek dat jonge visjes in de Boven-Schelde terechtkomen en daarna niet meer terug kunnen. Zo spoelt bij het aflaten van het wachtbekken Rijdtmeersten te Brakel de vis mee weg.
- Infrastructuurwerkzaamheden leiden soms tot het verloren gaan van archeologisch waardevolle elementen.

Wetenschappelijke onderbouwing/meetnetten/databanken

- Er is gebrek aan een gebiedsdekkende waterlopendatabank voor het Bovenscheldebekken.

2.1.1.2 WATER VOOR DE MENS: RECREATIE, SCHEEPVAART EN ONROEREND ERFGOED

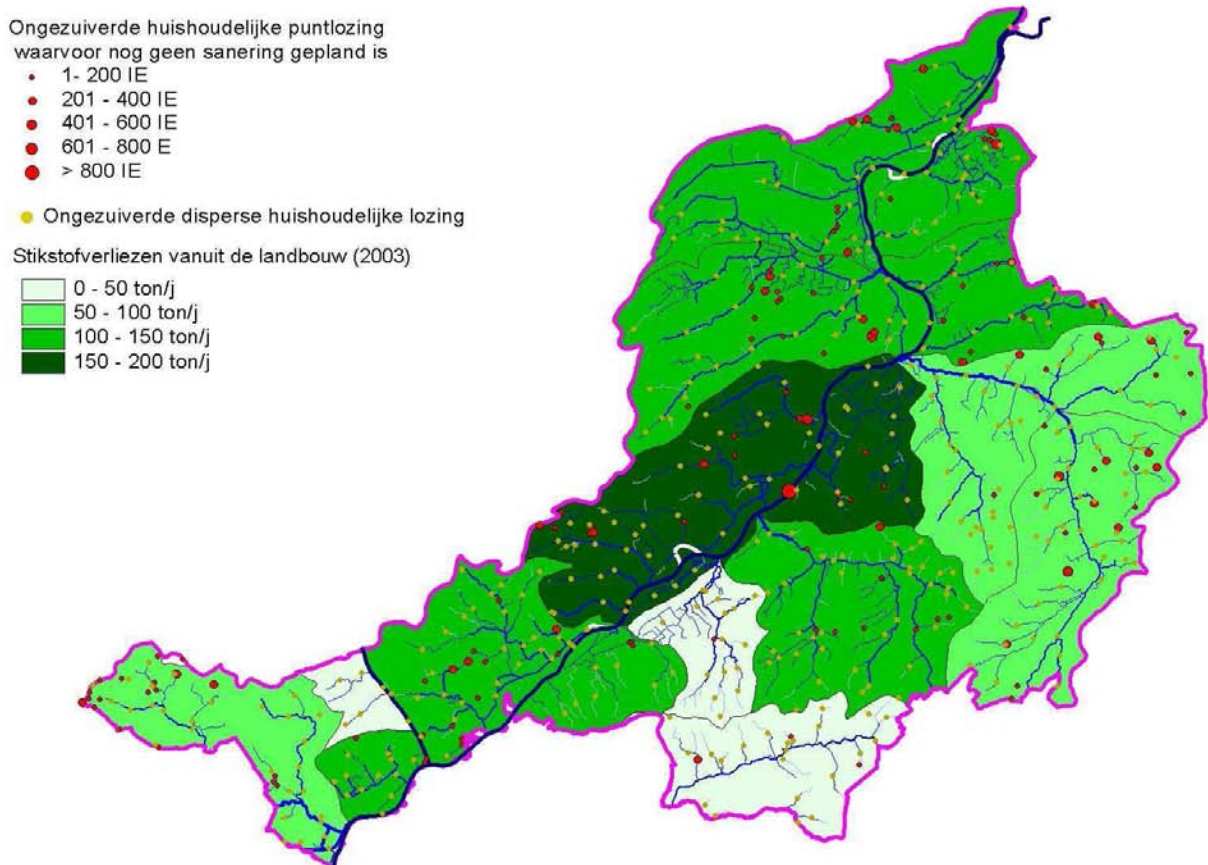
- Zie Sectoranalyse, hoofdstukken “Toerisme en recreatie”, “Transport en vervoer” en “(Natuur, Bos en) Landschap”.

2.1.1.3 DE KWALITEIT VAN HET WATER

OPPERVLAKTEWATER

De oppervlaktewaterkwaliteitsdoelstellingen voor viswater en basiskwaliteit worden lang niet overal gehaald. Alle aan Europa te rapporteren Vlaamse oppervlaktewaterlichamen uit het

Bovenscheldebekken zijn “at risk” (dreigen de goede toestand niet te halen tegen 2015). Zoals uit het hoofdstuk “oppervlaktewaterkwaliteit” van de omgevingsanalyse blijkt, voldoet de biologische kwaliteit en de zuurstofhuishouding dikwijls niet en worden normen voor nitriet, zwevende stoffen, viswater, PCB's, zware metalen, pesticiden, ... op meerdere plaatsen overschreden. Vervuilde waterlopen staan een goede ecologische kwaliteit en mogelijk gebruik voor waterrecreatie, irrigatie, proceswater voor de industrie,... in de weg.

Figuur 25: Resterende ongezuiverde puntlozingen en disperse lozingen afkomstig van huishoudens, waarvoor nog geen sanering werd voorzien en nutriëntenverliezen vanuit de landbouw (diffuus) (2005)

Puntbronnen

- De huishoudens hebben het grootste aandeel in de vele nog ongezuiverde lozingspunten, maar er vinden ook nog industriële lozingen van belangrijke vuilvrachten plaats. Bij dat laatste is het belangrijk om onderscheid te maken tussen (gezuiverde) industriële lozingen en lozingen van ongezuiverd afvalwater. Daarnaast ontvangen de Grote en Zwarte Spierbeken nog heel wat ongezuiverd afvalwater uit Roubaix (Frankrijk) en Moeskroen (Wallonië) en is er gewestgrensoverschrijdende vervuiling van de bovenlopen van de Zwalm vanuit het gehucht d'Hoppe en vanuit de stortplaats te Flobecq (Vloesberg).

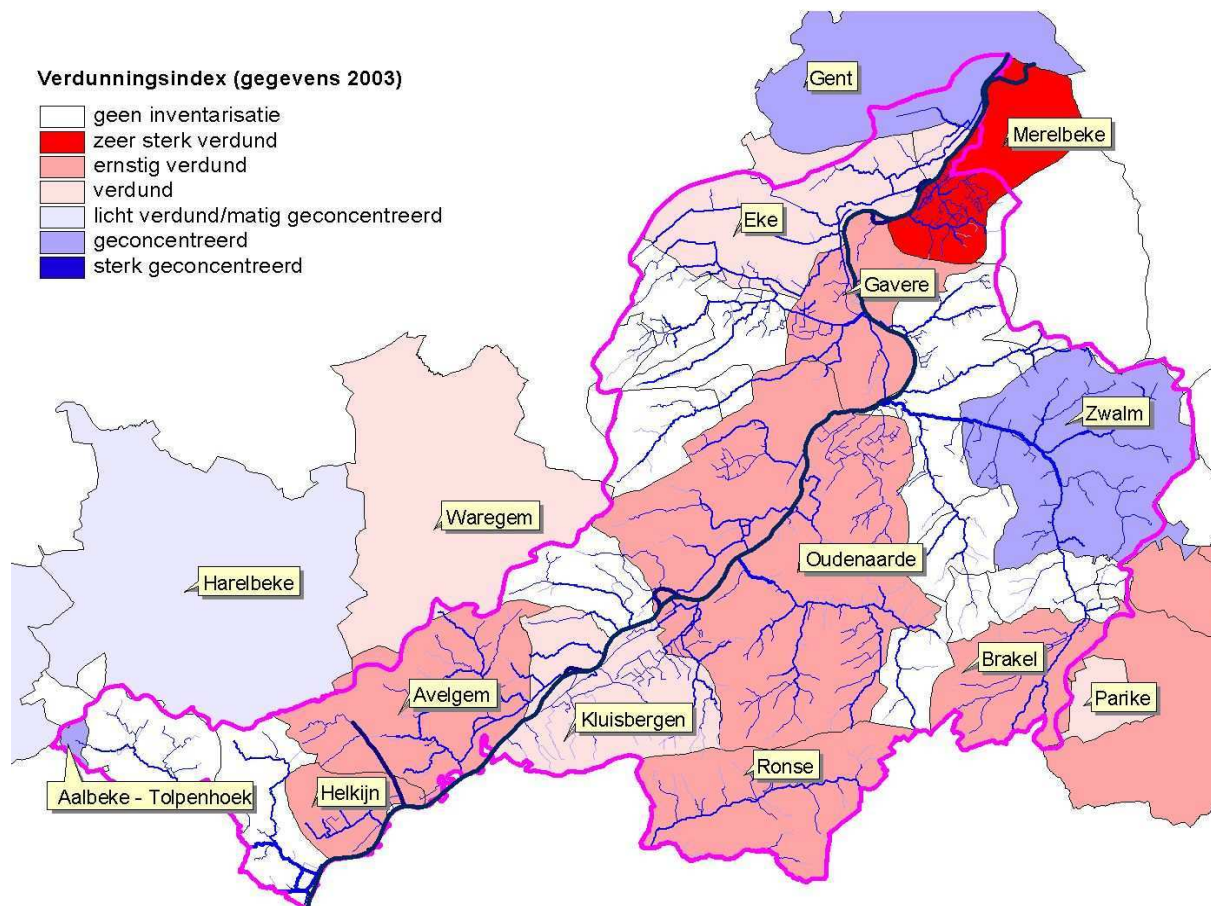
Diffuse bronnen

- Aanzienlijke hoeveelheden nutriënten (stikstof, fosfor) die in de waterlopen terechtkomen zijn afkomstig van diffuse bronnen (vnl. landbouw).
- Eutrofiëringsverschijnselen - ten gevolge van een (sterk) verhoogde nutriëntenaanvoer - treden op in heel wat waterlopen en in oude Scheldemeanders.
- Op 57% van de MAP-meetpunten (oppervlaktewatermeetnet, mei 2004 - april 2005) wordt een overschrijding van de nitraatnorm van 50 mg/l vastgesteld, bv. op de Volkaartbeek te Wortegem-Petegem.
- Overmatig voeren van vis, vooral tijdens hengelvijdsporten, beïnvloedt de waterkwaliteit negatief.

ZUIVERINGSINFRASTRUCTUUR

De zuivering van het afvalwater is onvoldoende en een deel van de riolerings- en waterzuiveringsinfrastructuur functioneert niet optimaal.

Zie ook sectoranalyse, sector "Milieuhygiënische infrastructuur".

Figuur 26: Verdunningsindex 2003 voor de zuiveringsgebieden in het Bovenscheldebekken

Bovengemeentelijk niveau

Binnen het Bovenscheldebekken wordt er nog onvoldoende afvalwater gezuiverd. De huidige zuiveringsgraad bedraagt slechts 47% en zal, na afronding van alle momenteel geplande werken en werken in uitvoering, stijgen tot ongeveer 66% in 2012. De reeds geïnstalleerde capaciteit van grootschalige RWZI's wordt lang niet volledig benut, terwijl nu blijkt dat de inrichting van bijkomende KWZI's op vele plaatsen de meest zinvolle oplossing is. En er is vooral nood aan definitieve zoneringsplannen. Deze plannen geven aan in welke zones in een gemeente het economisch voordelig is om een riolering aan te leggen en waar beter een IBA geplaatst kan worden.

Daarenboven functioneert de bestaande riolerings- en waterzuiveringsinfrastructuur niet optimaal. Verschillende rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) hebben in meerdere of mindere mate te kampen met verdunning, m.a.w. er komt veel te veel hemelwater terecht in rioleringen en collectoren. In het effluent van sommige RWZI's zijn nog te hoge concentraties BZV en CZV aanwezig.

Gemeentelijk niveau

- Er zijn nog te veel "lozingen naar achter".
- De rioleringsstelsels zijn aan controle en/of vervanging toe.

- Er gebeuren heel wat verkeerde aansluitingen op het gescheiden stelsel; hemelwaterafvoer hoort thuis op de RWA-leiding en afvalwater op de DWA-leiding. Gebrek aan controle hierop.
- Er is te weinig herstel (openmaken) van overwelfde beken in steden.

OVERLEG EN SAMENWERKING

- Er is onduidelijkheid in het waterzuiveringsbeleid en versnipperde bevoegdheden.
- Er is onvoldoende samenwerking tussen gewest en gemeenten.
- Er is gebrek aan duidelijke samenwerkingsakkoorden.

WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING, MEETNETTEN EN DATABANKEN

- Er is nood aan een adequaat monitoringssysteem (zie o.m. niet toewijsbare vuilvrachten).
- Het gebruik van beschikbare databanken levert soms problemen (o.a. gebrek aan informatie omtrent de exacte locatie).

GRONDWATER

- Op meer dan de helft van de meetplaatsen is het freatisch grondwater aangerijkt met nitraat (in 61% van de gevallen een overschrijding van de richtwaarde van 25 mg/l nitraat).
- De kwaliteit van putwater is onvoldoende (te hoog nitraatgehalte en/of bacteriologisch verontreinigd)
- Oude stortplaatsen (vooral langs de Boven-Schelde) kunnen een bedreiging vormen voor het grondwater.
- Lekkende rioleringen verontreinigen het grondwater.

WATERBODEMS

Waterbodemkwaliteit

Polluenten uit verontreinigd water hechten zich vast aan sedimentdeeltjes, waardoor het proces van erosie en sedimentatie deels verantwoordelijk is voor een verspreiding van verontreiniging of voor een accumulatie van sedimentverontreiniging in de waterbodem.

- Op nagenoeg alle meetplaatsen zijn de waterbodems in mindere of meerdere mate verontreinigd.
- Er zijn te weinig afzetmogelijkheden voor vervuilde specie (en te hoge kostprijs).

Slibproblematiek

- Toename sedimenttoevoer door verhoogde afstroming van onverharde oppervlakten. Op heel wat landbouwpercelen in de Vlaamse Ardennen is bv. een intense bodemerosie van meer dan 20 ton per hectare per jaar vastgesteld (zie Omgevingsanalyse "erosie en sedimenttransport"). Er is behoefte aan (meer) sensibilisering met betrekking tot het toepassen van de code van goede landbouwpraktijk. Erosie leidt tot dichtslibben van rioleringen en waterlopen en inspoeling van nutriënten in beschermde gebieden. De aanpak van erosie gebeurt nog onvoldoende integraal en brongericht, hoewel de huidige erosiebestrijdingsplannen van de gemeenten een keerpunt kunnen meebrengen.
- Verhoogde sedimentaanvoer uit verschillende bronnen.
- Aanslibbing zorgt voor problemen met onderhoud en beheer van de waterlopen.
- Verminderde diepte van de Boven-Schelde ten gevolge van aanslibbing kan de scheepvaart op termijn schaden.
- Vertroebeling en verkleuring van het water is schadelijk voor flora en fauna.
- Verhoogde oeverwallen ten gevolge van herhaalde deponie leidt tot verlies van het contact tussen waterloop en vallei.

Overleg en samenwerking

- Er is te weinig overleg over de aanpak van de waterbodempromblematiek.

Wetenschappelijke onderbouwing, meetnetten en databanken

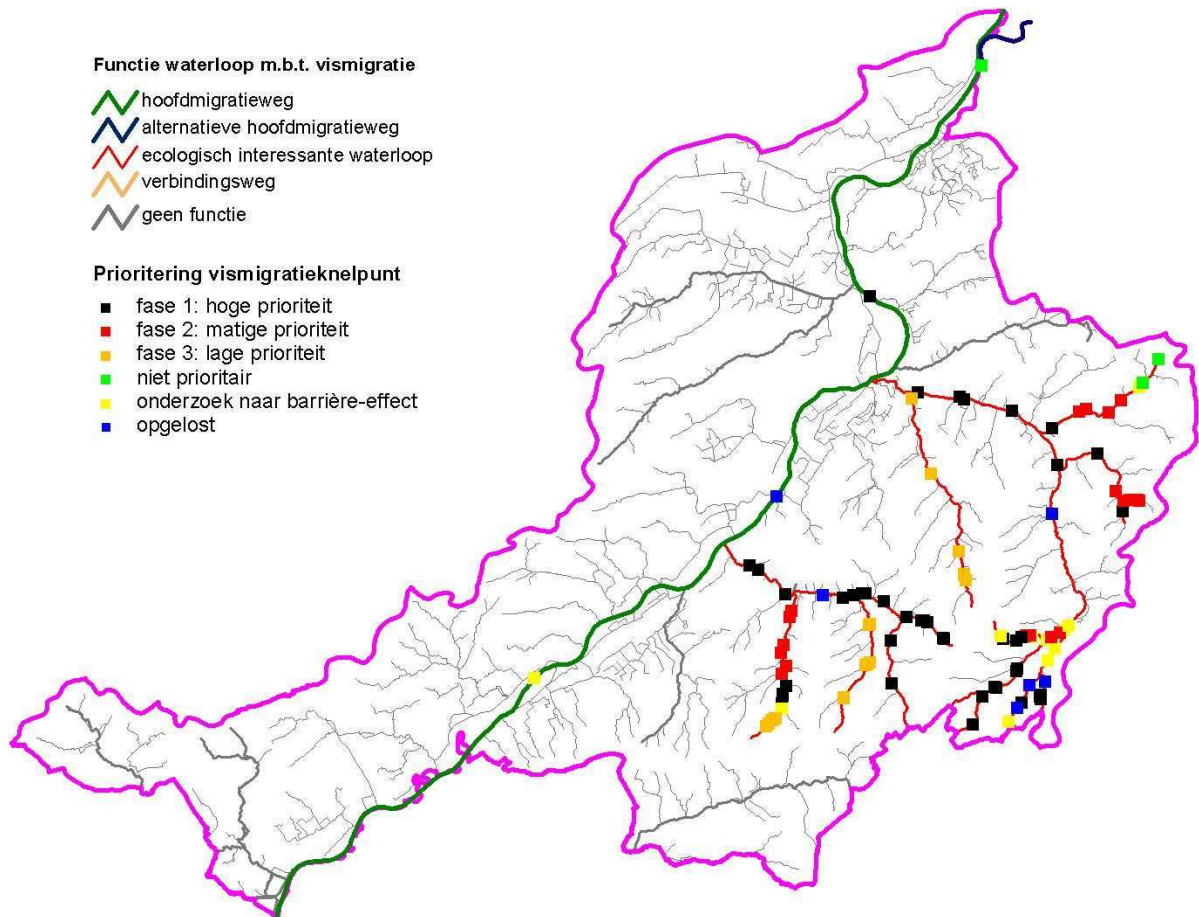
- Er gebeuren te weinig kwaliteitsbepalingen van waterbodems (TKB)
- De gegevens over sedimenttransport zijn nog te beperkt.

2.1.1.4 NATUUR-ECOLOGIE

De ecologische kwaliteit van verschillende waterlopen in het Bovenscheldebekken kan beter. Het verlies van de relatie tussen de waterlopen en hun valleien en de aanwezigheid van kunstwerken op de waterlopen zorgen, samen met de aanwezigheid van infrastructuur (onder meer een dicht wegennetwerk), verspreide bebouwing, lintbebouwing, industriegebieden en intensief landbouwgebruik in valleigebieden, voor versnippering. De morfologie en structuur van de waterlopen zijn sterk veranderd ten gevolge van rechttrekkingen, kalibratiewerkzaamheden, oeververstevingingen en dergelijke. Dat leidt, met een op diverse plaatsen minder goede waterkwaliteit, tot een verminderde ecologische leefbaarheid. Hierdoor neemt de biodiversiteit af, wat zich onder meer vertaalt in het gebrek aan een evenwichtig visbestand en veelal weinig waardevolle oever- en watervegetaties in en langs de waterlopen.

Vismigratieknelpunten

De versnippering van waterloopstelsels door de aanleg van allerhande kunstwerken (duikers, sifons, stuwen) heeft geleid tot een verlies aan habitats en migratiemogelijkheden voor vissen en andere aquatische organismen. Vooral stroomminnende vissoorten (beekprik, rivierdonderpad, kopvoorn, enzovoort) en grote migratoren zoals paling hebben hieronder te lijden. De verbeterde kwaliteit van de oppervlaktewateren in Vlaanderen resulteert in een geleidelijk herstel van de vispopulaties in de grotere rivieren. Herkolonisatie is slechts mogelijk tot aan de meest stroomafwaarts gelegen migratieknelpunten. Stroomopwaartse migratie naar kleinere en ecologisch waardevolle ecosystemen is vaak niet mogelijk. Omgekeerd zijn de populaties van kwetsbare en stroomminnende soorten die nog voorkomen in bovenlopen meestal te klein om op lange termijn te kunnen overleven.

Figuur 27: Overzicht van de gekende/geïnteriseerde vismigratiekneelpunten in het Bovenscheldebekken.

De vismigratiekneelpunten op prioritaire vismigratiewegen moeten eerst opgelost worden. De aanpak van de vismigratiekneelpunten ter hoogte van watermolens behoeven een bijzondere benadering.

STRUCTUURKWALITEIT

- De structuurkwaliteit van heel wat waterlopen is ontoereikend.
- Overwelvingen verhinderen het natuurlijk functioneren van de waterlopen.

OEVERS

- Er is onvoldoende handhaving van de bemestingsvrije zone van 5 meter (10m in VEN- zie MAP 3) langs waterlopen.
- Te hoge oevers en dijken leiden tot het verlies van het contact tussen waterloop en vallei.
- Aantasting van de oeverstructuur van de Boven-Schelde door transport- en recreatieactiviteiten.
- De huidige oeverstructuren van de Boven-Schelde, maar ook van de meeste zijwaterlopen, zijn momenteel ongeschikt voor de ontwikkeling van waardevolle oevervegetaties.
- Het recreatief medegebruik van oevers en het gebrek aan voldoende ingerichte hengelzones kunnen leiden tot verstoring van de omgeving.

(INVASIEVE) EXOTEN

- Ook in het Bovenscheldebekken stelt men het voorkomen en de uitbreiding van een aantal invasieve exoten³² vast die in en langs de waterlopen voorkomen. Vanuit privétuinen en –vijvertjes werden die vaak in waterlopen gedumpt. Stromend water maar ook overstromingen (vanuit (vis)vijvers naar waterlopen) vormen een ideaal transportmiddel.

WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING/MEETNETTEN/DATABANKEN

- Ecologische gebiedsstudies zijn wenselijk voor alle ecologisch meest waardevolle regio's en waterlopen.

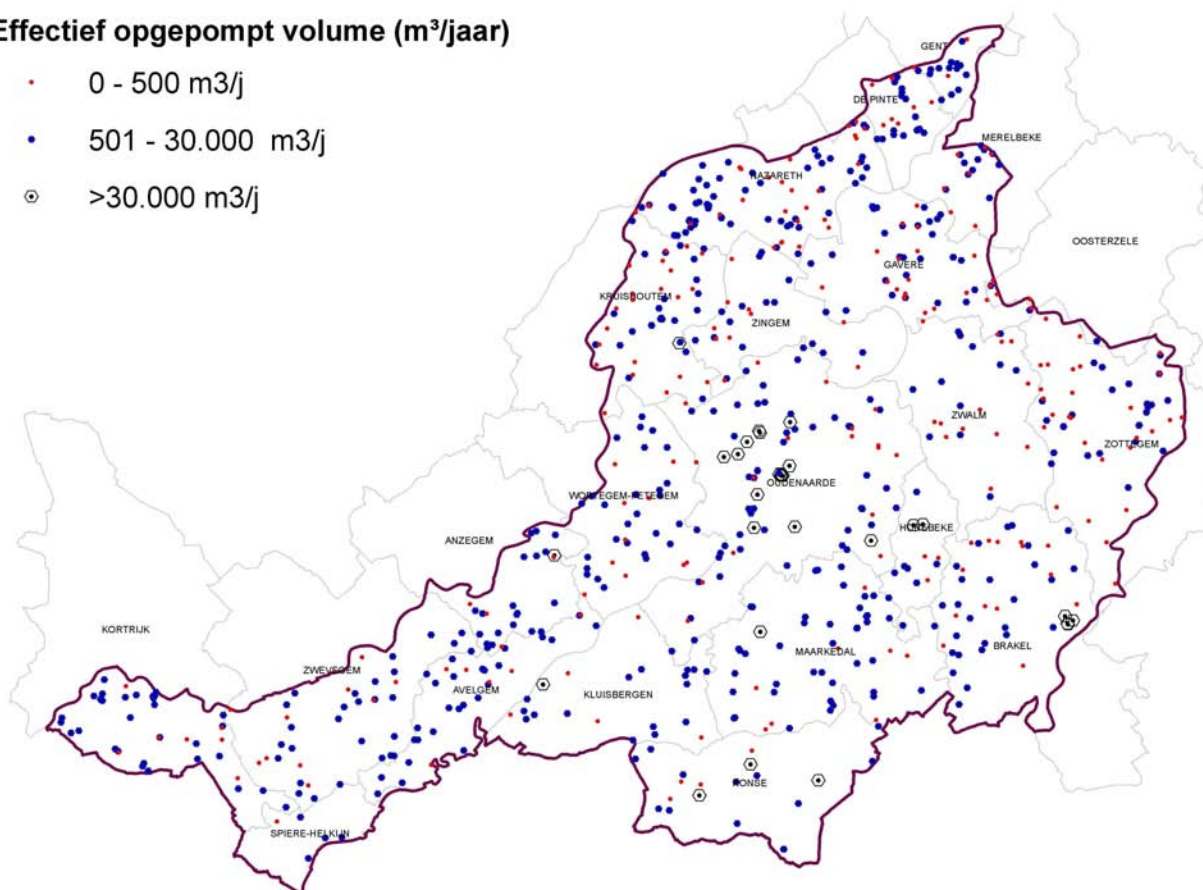
2.1.1.5 DUURZAAM OMGAAN MET WATER

GRONDWATERVERBRUIK

- Het grondwaterverbruik leidt tot peildalingen in het Sokkelsysteem.
- Er doen zich ook grondwaterpeildalingen voor in de ondiepere grondwaterlagen.
- De aanpak van de grondwaterproblemen dient rekening te houden met het bekkenoverschrijdende karakter van de grondwatersystemen.
- Onderschatting van de gewonnen hoeveelheden grondwater ten gevolge van illegale grondwaterwinningen.

Effectief opgepompt volume (m³/jaar)

- 0 - 500 m³/j
- 501 - 30.000 m³/j
- ⊙ >30.000 m³/j

Figuur 28: Grondwaterverbruik (m³/jaar) in het Bovenscheldebekken (bron: grondwatervergunningendatabank AMINAL, Afdeling Water, 2004)

³² Dit zijn soorten die van nature niet in Vlaanderen voorkomen maar zich op sommige plaatsen vestigen; ze verspreiden zich zeer snel en vertonen een explosieve groei.

DIVERSIFIËREN VAN DE WATERBRONNEN

- Kwalitatief hoogwaardig water (44% van het waterverbruik is drinkwater, 45% grondwater) wordt momenteel voor (te) veel toepassingen gebruikt. De verschillende sectoren hebben momenteel onvoldoende knowhow betreffende de afweging tussen hoogwaardig en laagwaardig water bij diverse toepassingen. Evenmin is er voldoende inzicht in de beschikbaarheid van laagwaardige waterbronnen en het gebruik van alternatieve waterbronnen.
- Verontreiniging van oppervlakte- en grondwater beperkt het gebruik voor sommige toepassingen.
- Het subsidiebeleid inzake hergebruik van hemelwater en handhaving ervan is ontoereikend.
- De beschikbaarheid van oppervlaktewater als alternatieve waterbron is beperkt.
- Er doen zich praktische problemen voor bij het hergebruik van hemelwater of effluentwater.

WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING, MEETNETTEN EN DATABANKEN

- Er zijn onvoldoende stijghoogtemeetpunten grondwater.

2.1.2 Potenties

Zie hoofdstukken “1.2 Sectorale analyse” en “2.2.1 Ruimtelijke analyse”

2.2 VISIEONDERSTEUNENDE ANALYSES

2.2.1 Ruimtelijke analyse

Om de visievorming inzake het integraal waterbeheer en knelpunten met een duidelijke ruimtelijke dimensie te kunnen onderbouwen en structureren werd in kader van de opmaak van de bekkenbeheerplannen een ruimtelijke analyse uitgewerkt. Deze analyse omvat een **watersysteemanalyse** en een **sectorale aanspraken- en knelpuntenanalyse**. Beide analyses voorzien in de opmaak van “**geschiktheidskaarten**”. De ruimtelijke analyse is een GIS-analyse op basis van het voor gans Vlaanderen ter beschikking zijnde digitaal kaartmateriaal die de mogelijkheden (consensusgebieden) of de eventuele beperkingen (evaluatiegebieden) voor een bepaald watersysteemaspect of sectoractiviteit in het bekken nagaat, afgewogen aan de mogelijkheden die er vanuit het watersysteem zijn.

De ruimtelijke analysekaarten zijn indicatief en worden als signaalkaarten gebruikt bij de opbouw van de visie op het watersysteem en het analyseren van mogelijke oplossingsscenario's voor belangrijke knelpunten in het Bovenscheldebekken. Het is een theoretische analyse die enkel richtinggevend kan gebruikt worden en die met betrekking tot concrete projecten zeker nog moet worden afgetoetst op het terrein.

OPMAAK GESCHIKTHEIDSKAARTEN

De geschiktheidskaarten worden opgemaakt op basis van een **waterkansenkaart** en één of meer **praktische randvoorwaardenkaarten**.

- De **WATERKANSENKAARTEN** (WKK's) geven weer *waar het fysische systeem kansen biedt voor een bepaalde watersysteemfunctie of een sectoractiviteit*. Ze tonen ook waar een sector het watersysteem duurzaam kan gebruiken zonder in conflict te komen met het functioneren van dat systeem. Voor een bepaalde sector duiden de waterkansenkaarten dus aan waar er kansen of knelpunten kunnen zijn met het watersysteem. De waterkansenkaart houdt geen rekening met mogelijke technische oplossingen of de actuele ruimtelijke situatie. Ook voor de watersysteemaspecten worden waterkansenkaarten gemaakt. Dat zijn referentiekaarten voor één bepaalde watersysteemfunctie. Deze kaarten tonen het bekken zoals het zou kunnen zijn zonder menselijke invloed, door louter te kijken naar fysische eigenschappen. Ze duiden dus gebieden aan die belangrijk zijn voor het functioneren van de bestaande of te

verwezenlijken watersysteemfunctie.

Waterkansenkaarten worden opgemaakt o.b.v. objectieve wetenschappelijke gegevens, de basisprincipes van het integrale waterbeleid en de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water.

- De **PRAKTISCHE RANDVOORWAARDENKAARTEN** (PRV's) omvatten onder meer een inputkaart met de huidige ruimtelijke situatie, die informatie toont over de **aanwezigheid** (A) en het **bestemmingsniveau volgens gewestplan** (B), een inputkaart die de **claims of visie** (C) van de *waterbeheerder of sectoren* toont en een inputkaart die de **juridische en beleidsmatige randvoorwaarden** (JBA's) illustreert.
De praktische randvoorwaardenkaarten worden opgemaakt in samenspraak met de sectorvertegenwoordigers.

Zowel de waterkansenkaarten als de praktische randvoorwaardenkaarten worden in drie stappen opgemaakt. Eerst gebeurt er een selectie van de basiskaarten, vervolgens het samenvoegen en combineren van deze basiskaarten (via een waarderingstabel) tot een inputkaart en als laatste worden de verschillende inputkaarten tegen elkaar afgewogen om finaal tot een WKK of een PRV te komen.

De geschiktheidskaart combineert de waterkansenkaart met één of meerdere praktische randvoorwaardenkaarten en vormt de basis om de visie op de betreffende sector en zijn relatie tot het watersysteem op te bouwen. Op de **geschiktheidskaart** worden een aantal types van gebieden aangeduid:

- **consensusgebieden**: gebieden waarop consensus bestaat tussen de kansen vanuit het watersysteem en de aanspraak van de sector (dus een hoge waardering zowel op de waterkansenkaart als op de "C"-sectorvisie);
- **evaluatiegebieden**: gebieden waarvoor de kansen vanuit het watersysteem voor de sector of de watersysteemaspecten minimaal zijn, maar waarop de sectoren wel aanspraak maken (dus een lage waardering op de waterkansenkaart en een hoge waardering op de "C"-sectorvisie)
- **potentiegebieden**: gebieden waarvoor er vanuit het watersysteem kansen zijn voor een bepaalde sector of een bepaald watersysteemaspect, maar waarop nog niemand aanspraak heeft gemaakt (hoge waardering op de waterkansenkaart en lage waardering op de "C"-sectorvisie).

2.2.1.1 GESCHIKTHEIDSANALYSE WATERKWANTITEITSASPECTEN

Wat betreft de waterkwantiteit zijn er tal van mogelijke aspecten waarvoor de aanspraken vanuit het waterbeheer moeten worden geanalyseerd. In een eerste fase blijven die aspecten beperkt tot de watersysteemaspecten waarvoor al voldoende informatie beschikbaar is:

- **waterberging**: afvlakken van piekdebieten van de waterlopen door berging (van nature of gestuurd) in de vallei om wateroverlast in benedenstroomse gebieden te voorkomen;
- **waterconservering**: tegengaan van verdroging in gebieden die van nature geschikt zijn om water (zowel neerslag als grondwater) vast te houden;
- **infiltratie**: reduceren van de oppervlakkige afstroming van hemelwater en aanvulling van de grondwaterstand.

In Figuur 29 wordt schematisch de opmaak van de geschiktheidskaarten waterberging en waterconservering weergegeven. De waterkansenkaarten (WKK) worden op een wetenschappelijk onderbouwde manier opgemaakt. In overleg met experts, administraties en waterbeheerders worden de inputkaarten sectorvisie of claim (C) en de huidige ruimtelijke situatie (HRS) opgemaakt. De huidige ruimtelijke situatie wordt inzake het betreffende aspect opgebouwd op basis van het actueel bodemgebruik en het gewestplan welke onderling gecombineerd worden via een waarderingstabel. Er wordt m.a.w. nagegaan waar er vanuit de huidige ruimtelijke situatie mogelijkheden of net geen mogelijkheden zijn voor bijvoorbeeld waterberging. In een volgende stap wordt de sectorvisie of claims (C) van de waterbeheerders via een vaste waarderingstabel getoetst aan kansen vanuit de huidige ruimtelijke situatie. Het resultaat van de tussenstap wordt in een volgende stap geconfronteerd aan de WKK voor het watersysteemaspect in kwestie en levert de geschiktheidskaart.

Voor de waterkwantiteitsaspecten zijn in de geschiktheidskaart enkel de consensusgebieden en potentiegebieden bepalend voor de ontwikkeling van de visie, gezien de sterke relatie tussen de WKK en de PRV.

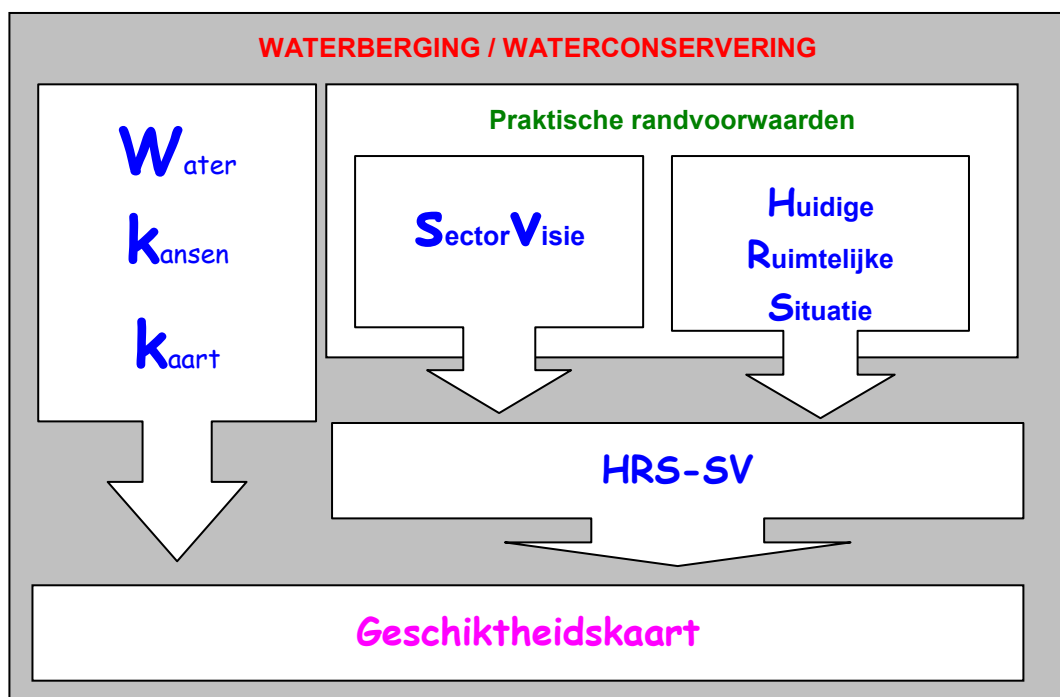
Het is belangrijk te benadrukken dat de geschiktheidsanalyse voor de in rekening genomen watersysteemaspecten werd opgebouwd vanuit het standpunt van de waterbeheerder. De

geschiktheidsanalyse van de waterkwantiteitsaspecten omvat dus **nog geen toetsing met de sectorstandpunten** landbouw, natuur, huisvesting en industrie. **Deze toetsing met de sectorstandpunten dient nog te gebeuren in functie van de visievorming en concrete projecten.** Een consensus op de geschiktheidskaarten waterkwantiteit betekent m.a.w. niet vanzelfsprekend een consensus op het terrein.

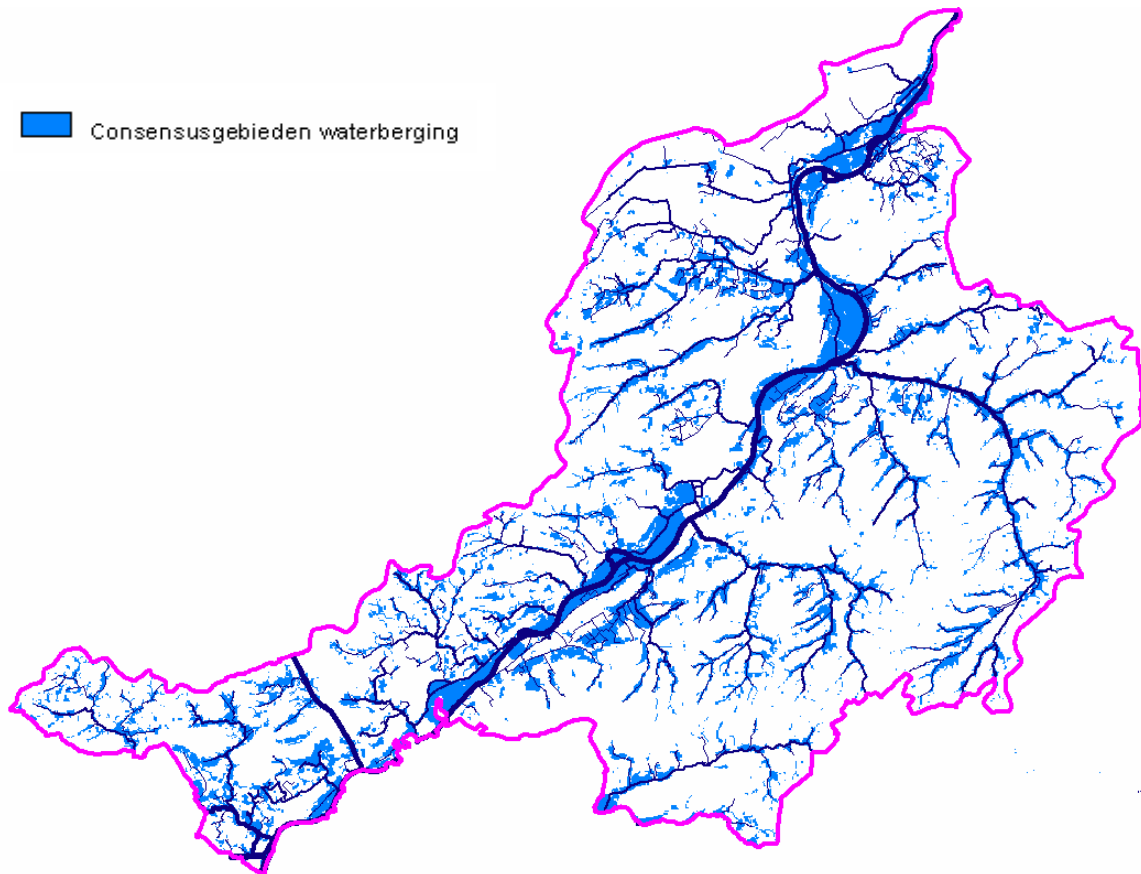
WATERBERGING

De waterkansenkaart voor waterberging geeft een beeld van de overstroombare gebieden met uitsluiting van antropogene invloeden. Alle bestaande bebouwing wordt als niet geschikt beschouwd om water te bergen en zit dus niet in de sectorvisie van de waterbeheerders. De sectorvisie van de waterbeheerders is een vertaling van het concept "ruimte voor water", waarbij het streven is om de waterloop zoveel mogelijk ruimte te geven. De kaart huidige ruimtelijke situatie geeft de mogelijkheden weer van de combinatie van waterberging met andere gebiedsfuncties, rekening houdend met de huidige situatie.

De geschiktheidskaart voor waterberging laat zien dat er in de vallei van de Boven-Schelde nog grote aaneengesloten gebieden liggen die mogelijk een waterbergingsfunctie kunnen vervullen (vnl. de meersengebieden). Enkel deze gebieden zijn van belang als aandachtsgebieden voor het (toekomstige) waterbergingsbeleid. Dat betekent zeker niet dat al die consensusgebieden daadwerkelijk zullen worden ingeschakeld in het watersysteem. Het zijn gebieden die zowel vanuit hun fysische eigenschappen als vanuit hun ruimtelijke invulling of bestemming in aanmerking komen om in de toekomst mogelijk een waterbergingsfunctie te vervullen die de veiligheid of het herstel van de vallei bevordert.

Figuur 29: Schematische weergave van de opmaak van de geschiktheidskaarten waterberging en waterconservering

Figuur 30: Geschiktheidskaart waterberging

WATERCONSERVERING

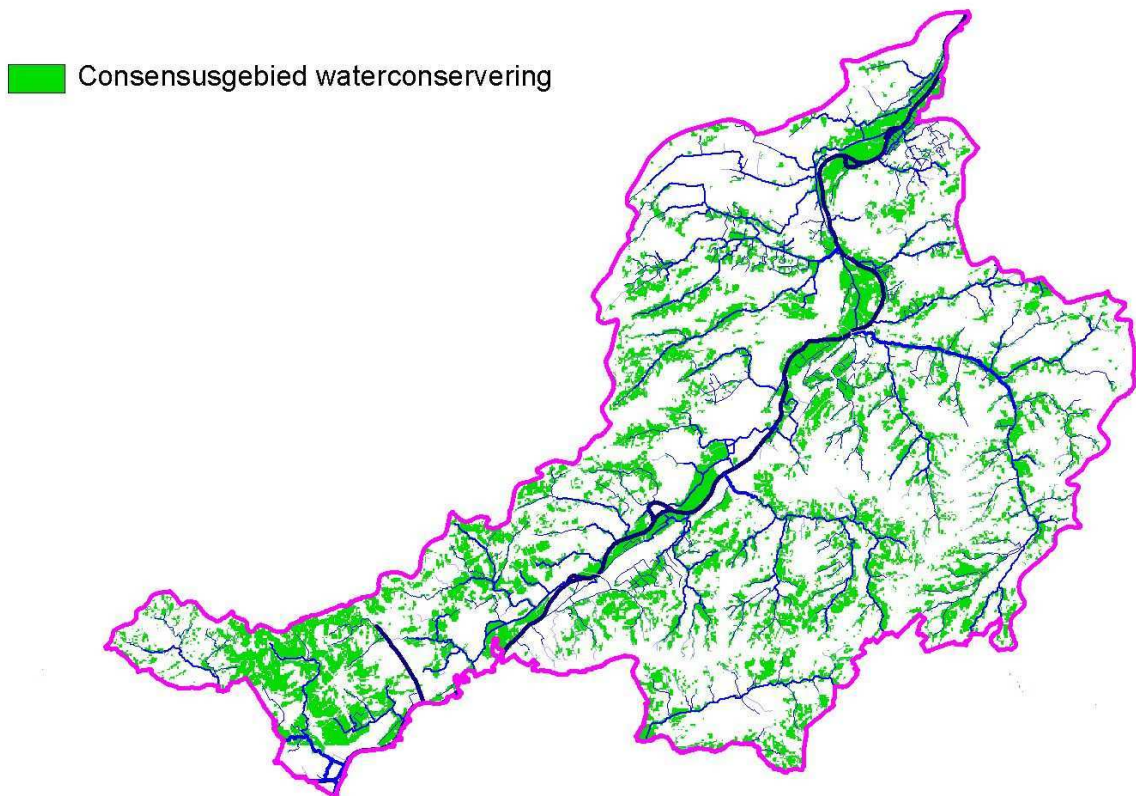
Waterconservering betekent het vasthouden van water voordat het via het oppervlaktewater wordt afgevoerd. Belangrijke factoren hierbij zijn de aanvoer van kwelwater, het vasthoudend vermogen van de bodem en de helling. Het is de bedoeling om gebiedseigen water te conserveren.

Op de waterkansenkaart worden gronden met ondiepe tot zeer ondiepe grondwaterstanden en kwelgebieden hoog gewaardeerd en verder genuanceerd aan de hand van de doorlaatbaarheid van de bodem en de hellingsgraad van het gebied.

De geschiktheidsanalyse waterconservering tracht een signaal te geven voor die gebieden die een grote potentie hebben om gebiedseigen water te conserveren en aldus een belangrijke waterconserverende rol spelen in het watersysteem (waterafhankelijke terrestrische ecosystemen en kwetsbare gebieden voor verdroging), **zonder hierover een definitief oordeel te vellen**.

De consensusgebieden hebben een (voldoende) watervasthoudend potentieel, bijvoorbeeld omwille van fijne textuur of (zeer) ondiepe grondwaterstanden. De evaluatiegebieden daarentegen hebben geringe mogelijkheden om water vast te houden, bijvoorbeeld omwille van de textuur van de bodem of hellingsgraad.

Deze consensusgebieden waterconservering komen, zoals te verwachten is, grotendeels overeen met de consensusgebieden waterberging. In bovenloopgebieden met een goede waterkwaliteit is er in die gebieden een win-winsituatie mogelijk tussen waterberging, herstel watergebonden natuur en bestrijding van verdroging.

Figuur 31: Geschiktheidskaart waterconservering

INFILTRATIE³³

In een natuurlijke situatie zonder verharde oppervlakten wordt de infiltratie grotendeels bepaald door het bodemtype en door de grondwaterstand. Een bodem met een luchtige structuur kan sneller water in de bodemporiën opnemen. De grondwaterstand bepaalt dan weer het volume in de bodem dat beschikbaar is voor infiltratie.

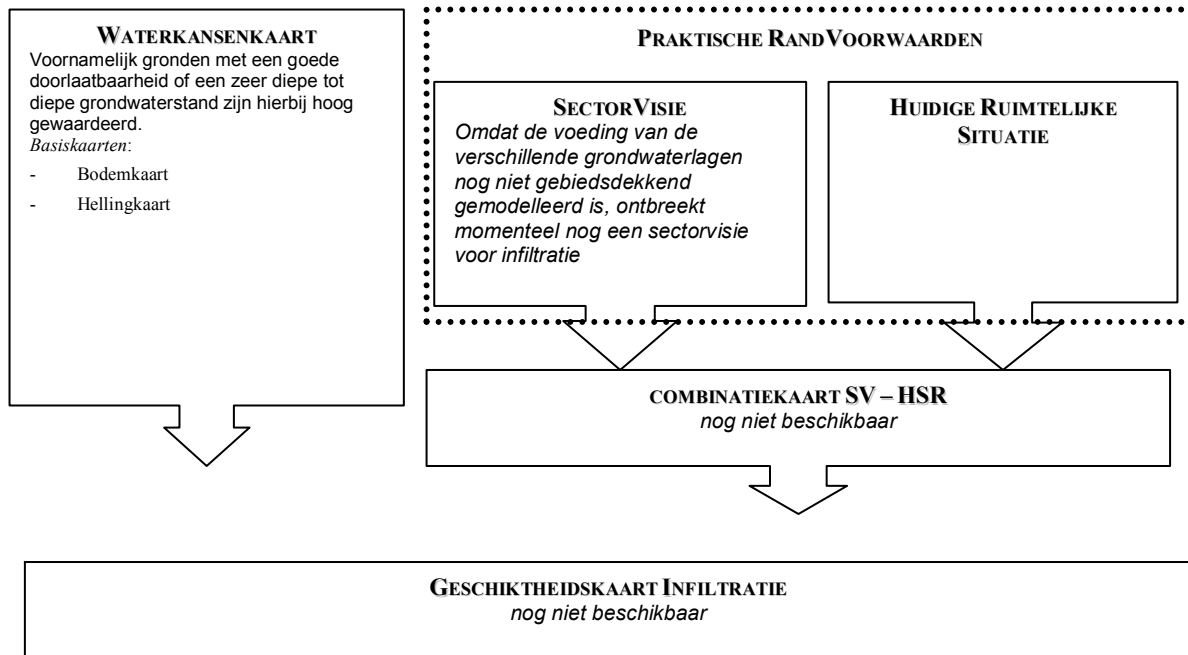
Op de waterkansenkaart voor infiltratie worden voornamelijk gronden met een goede doorlaatbaarheid of een zeer diepe tot diepe grondwaterstand hoog gewaardeerd.

Omdat de gegevens uit de bodemkaart gedateerd raken en van een aantal gebieden de bodemsamenstelling niet met zekerheid bekend is (bijvoorbeeld bij poldergebieden, verstedelijkte zones en militaire gebieden) is die benadering louter indicatief. Het is dan ook noodzakelijk om steeds de werkelijke infiltratiecapaciteit op het terrein verder te onderzoeken vooraleer een definitieve uitspraak kan gedaan worden over de infiltratiegeschiktheid van een gebied.

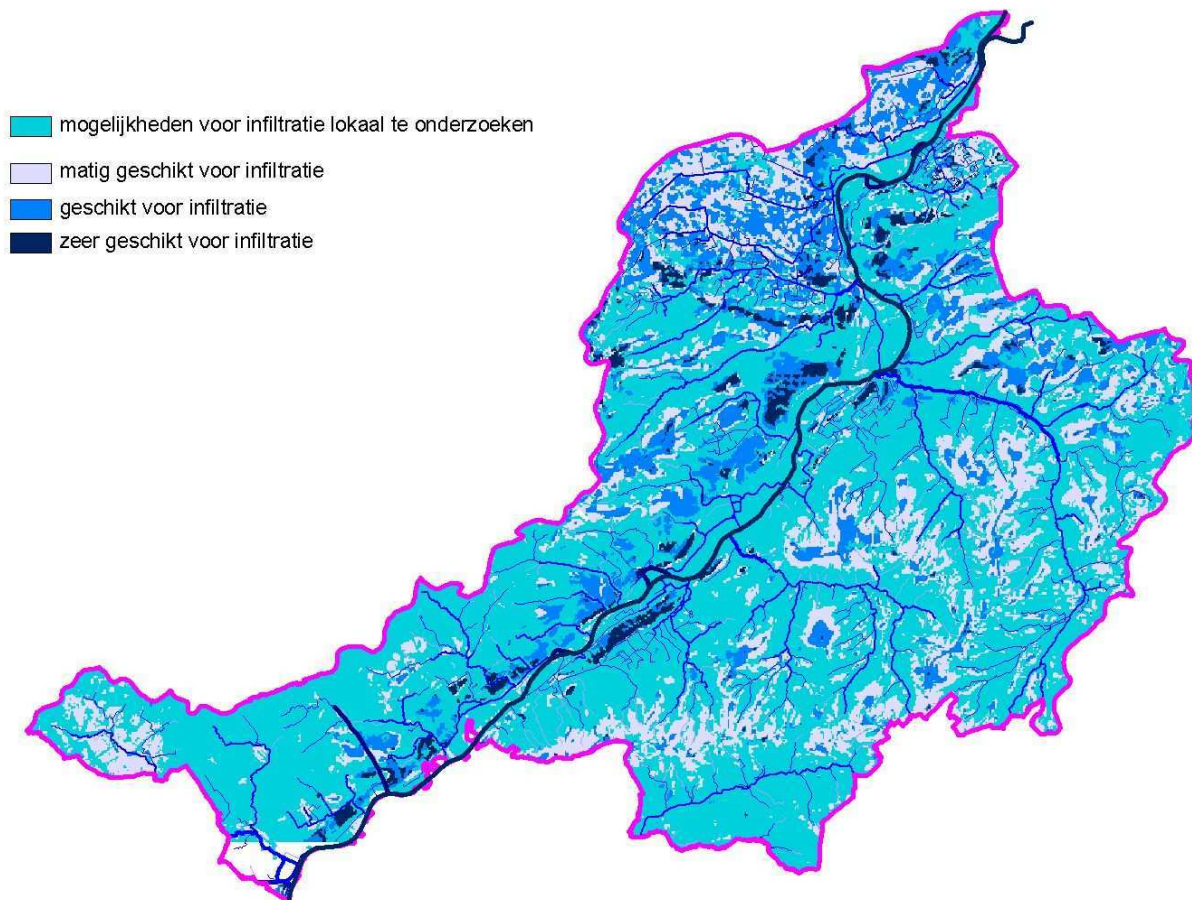
Een sectorvisie voor infiltratie ontbreekt momenteel nog omdat de voeding van de verschillende grondwaterlagen nog niet gebiedsdekkend gemodelleerd is. Momenteel is voor het aspect infiltratie dus enkel een waterkansenkaart beschikbaar. Gebiedsdekkende grondwatermodelleringsgegevens zullen in de toekomst verdere en verfijnde kaartanalyses voor de infiltratiecapaciteit mogelijk maken.

---

³³ enkel waterkansenkaart: omdat de voeding van de verschillende grondwaterlagen nog niet gemodelleerd is, ontbreekt momenteel voor het aspect infiltratie een sectorvisie.

Figuur 32: Schematische weergave opmaak waterkansenkaart infiltratie

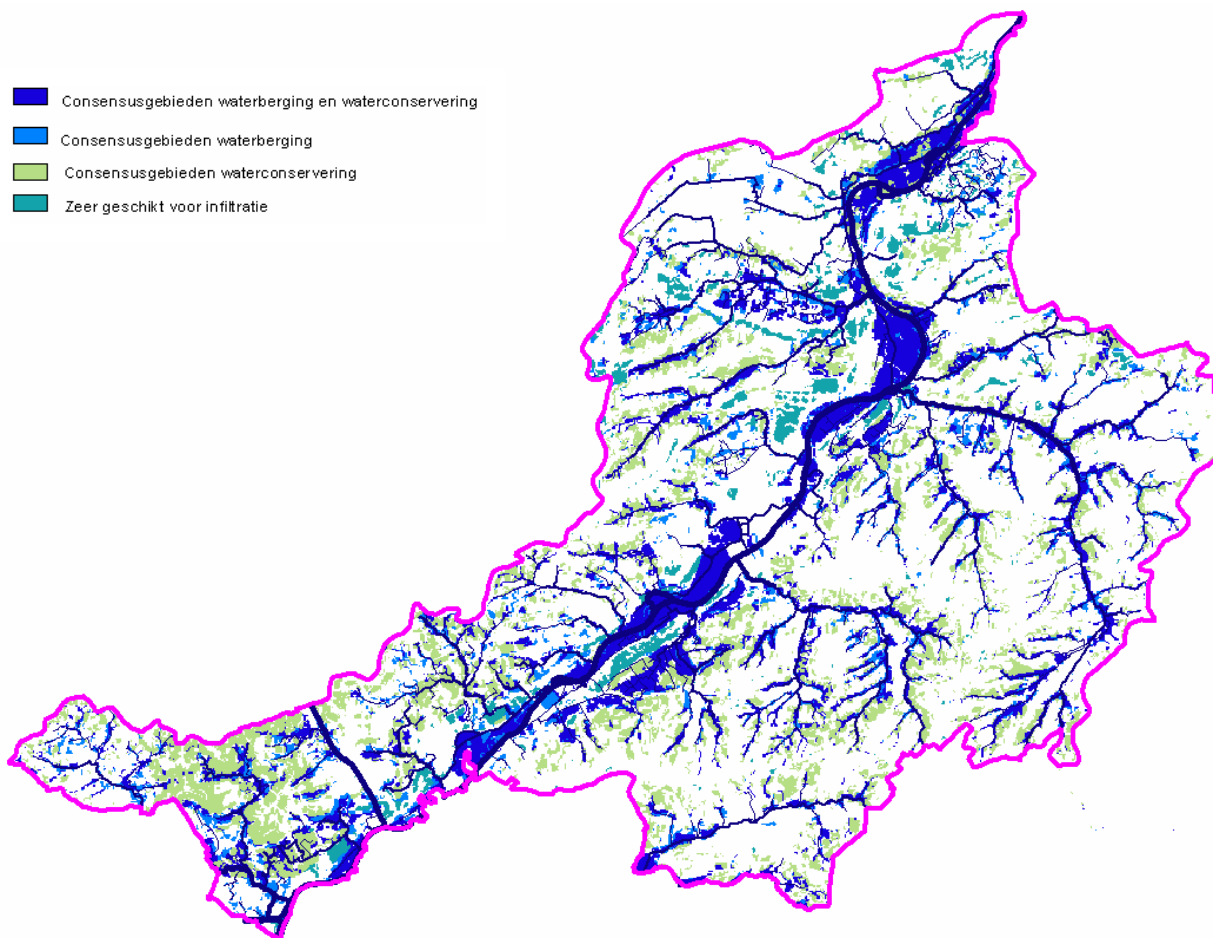

Figuur 33: Waterkansenkaart infiltratie

PRIORITAIRE ZONES WATERBEHEER

De “prioritaire zones waterbeheer” in het Bovenscheldebekken zijn de voor het watersysteem belangrijk(st)e gebieden. Het is het geheel van de consensusgebieden waterberging, consensusgebieden waterconservering en de gebieden die zeer geschikt zijn voor infiltratie (Figuur 32 en Figuur 33). Dit betekent echter niet dat in gebieden die niet tot deze prioritaire zones waterbeheer behoren er geen aandacht moet zijn voor infiltratie. De infiltratiecapaciteit moet immers overal in het Bovenscheldebekken maximaal worden benut met het oog op het terugdringen van de oppervlakkige afstroming van hemelwater.

De geschiktheidskaarten van de verschillende sectoren hebben enkel betrekking op deze “prioritaire zones waterbeheer” in het Bovenscheldebekken.

Figuur 34: Prioritaire zones waterbeheer

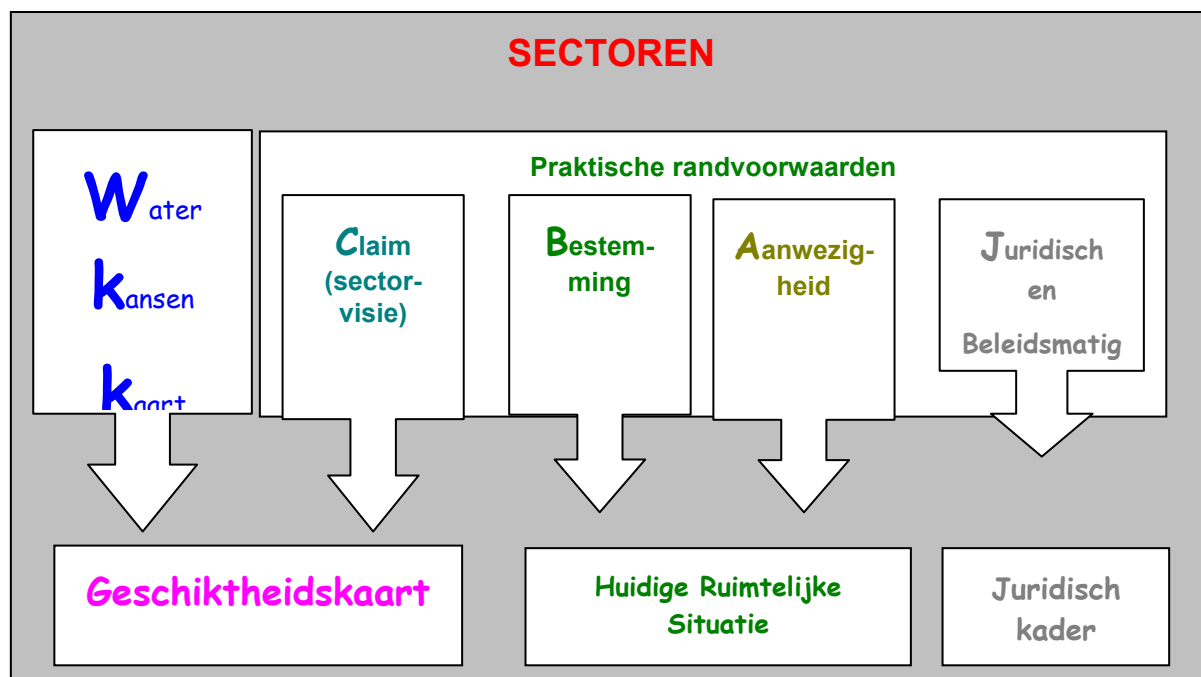
2.2.1.2 GESCHIKTHEIDSANALYSE SECTOREN

Voor de sectoren land- en tuinbouw, huisvesting, industrie en natuur, bos en landschap is een geschiktheidsanalyse uitgevoerd. Die sectoren leggen een sterk beslag op de ruimte en kennen een grote ruimtelijke verspreiding. Het analyseren van de sectorvisie in relatie tot de kansen vanuit het watersysteem biedt een meerwaarde bij de ontwikkeling van een betere afstemming tussen watersysteem en bodemgebruik. De visie van de sector waterbeheersing en veiligheid wordt vertaald in de watertopickaarten.

In Figuur 35 wordt schematisch de opmaak van de geschiktheidskaarten voor de geselecteerde sectoren weergegeven. De aanpak is vrij analoog aan deze voor de watersysteemaspecten. De waterkanskaart wordt voor de verschillende sectoren opgemaakt op een objectieve wetenschappelijke basis. In samenspraak met de sectoren worden een aantal praktische randvoorwaardenkaarten opgemaakt. Daarbij is de sectorvisiekaart met daarop de claims of aanspraken van de sector erg belangrijk. Een groot deel van de input voor de opmaak van deze sectorvisiekaart werd al bekomen tijdens de sectorale analyse. Tijdens een overlegmoment met de verschillende sectorvertegenwoordigers werd aan de sectoren de kans gegeven om nog bijkomende gebieden op te nemen in de visie en werden de gebieden gerangschikt in functie van het belang voor de sector. Daarnaast wordt eveneens in samenspraak met de sector kaarten opgemaakt welke weergeven waar de sector momenteel aanwezig, mogelijk aanwezig of niet aanwezig en welke gebieden bestemd, mogelijk bestemd of niet bestemd zijn voor de sector volgens het gewestplan. Een kaart welke de verschillende juridische en beleidsmatige aspecten toont die voor de sector relevant zijn, wordt eveneens opgemaakt.

De geschiktheidskaart voor de sectoren land- en tuinbouw, huisvesting, industrie en natuur, bos en landschap komt tot stand door de waterkanskaart en de sectorvisie te combineren. Een geschiktheidskaart van een sector fungeert als "signaalkaart". De consensusgebieden geven gebieden aan waar de sector ook in de toekomst geen problemen hoeft te verwachten met betrekking tot het watersysteem. De evaluatiegebieden geven aan waar de sector in zijn activiteiten op een probleem met het watersysteem kan stuiten. **Het is geenszins de bedoeling dat het bekkenbeheerplan gebruikt wordt als basis voor een uitspraak over of visie op alle evaluatiegebieden voor een bepaalde sector. De geschiktheidskaarten geven enkel het signaal dat een specifieke situatie verder moet worden onderzocht als de sector ergens aanspraak op maakt; op basis van verder onderzoek kan pas een beslissing worden genomen.**

De **geschiktheidskaarten** van de verschillende sectoren worden gebiedsdekkend opgemaakt maar zijn in essentie m.b.t. tot de waterbeheerplanning **enkel relevant in de "prioritaire zones waterbeheer"** in het bekken.

Figuur 35: Schematische weergave opmaak geschiktheidskaarten sectoren

HUISVESTING-HANDEL-VERBLIJFSRECREATIE EN INDUSTRIE

Omwillen van het gelijkaardige karakter met betrekking tot het waterbeheer werden zowel de bestemmingen m.b.t. wonen en een aantal bestemmingen specifiek voor handel en verblijfsrecreatie eveneens samen genomen.

De fysische geschiktheid voor bebouwing in het algemeen wordt mede bepaald door de hydrologische condities van de ondergrond. Bouwen in zeer vochtige gebieden is vaak vragen om problemen van wateroverlast, vocht, stabiliteit van de gebouwen enz.

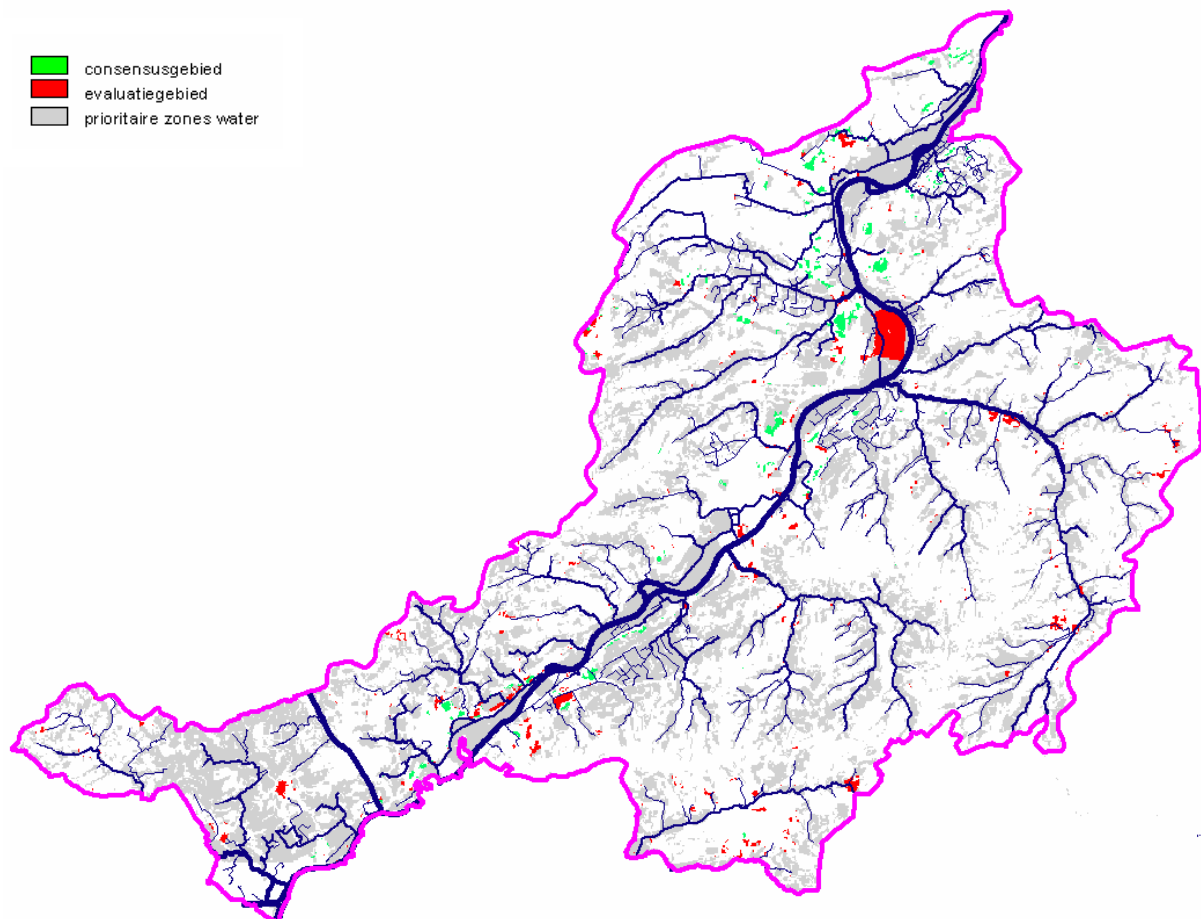
De waterkansenkaart voor huisvesting en de waterkansenkaart voor industrie houden dan ook rekening met de bodemkaart, de risicokaart (2003) voor overstromingen en de van nature overstroombare gebieden.

De sectorvisie is opgesteld op basis van het gewestplan, bestaande BPA's en RUP's en gewenste industriegebieden (ondermeer ENA, ROTO).

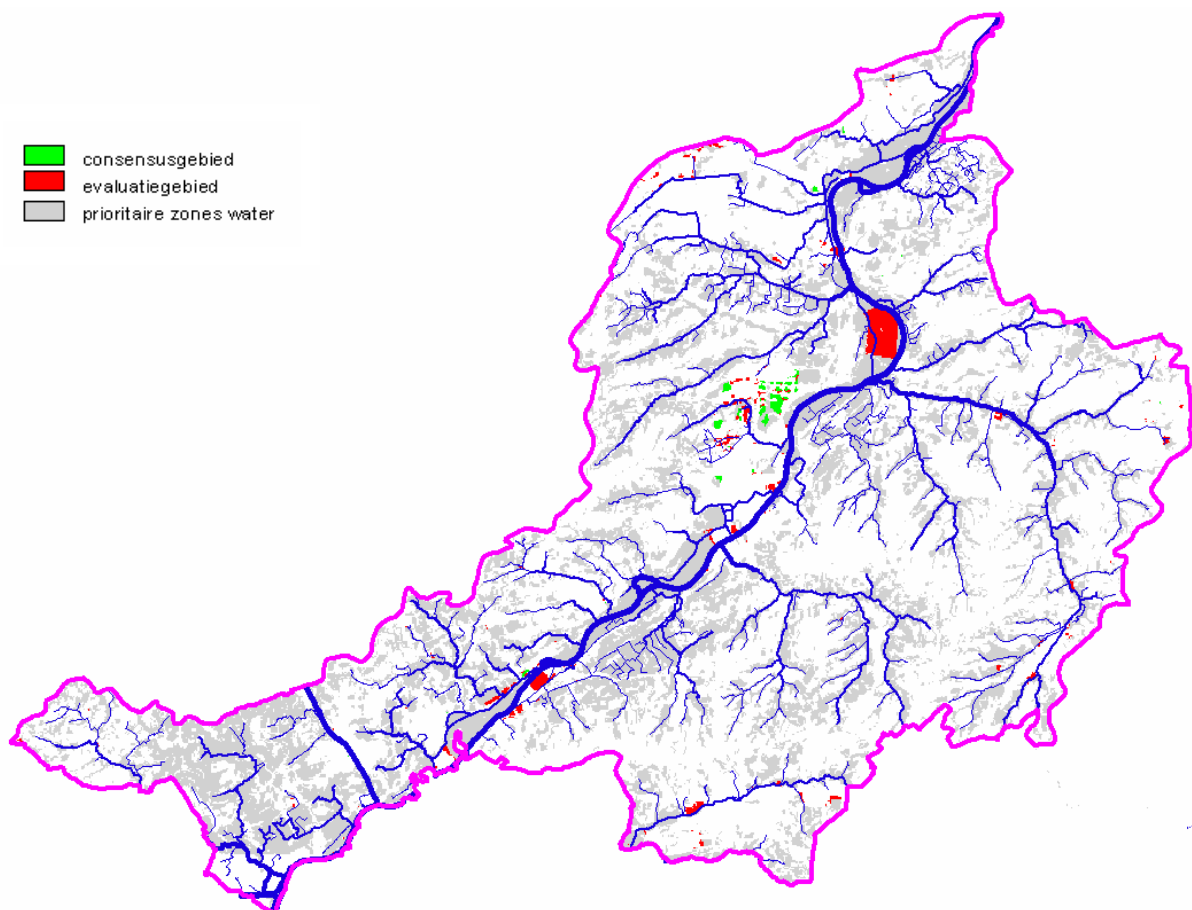
Bij het opmaken van de geschiktheidskaart voor industrie is mede op verzoek van de sector een onderscheid gemaakt tussen de basisvisie afgeleid van het gewestplan en de bijkomende visievormende informatie.

In de consensusgebieden (zie groene kleur op Figuur 36 en Figuur 37) zijn de kansen vanuit het watersysteem gunstig en zijn er op het eerste zicht geen problemen te verwachten in het kader van huisvesting, handel en verblijfsrecreatie en industrie.

In de evaluatiegebieden echter (zie rode kleur op Figuur 36 en Figuur 37) dient men de aanspraak van de sector te evalueren i.f.v. de mogelijke beperkingen die het watersysteem stelt. Vanuit maatschappelijk oogpunt kunnen evaluatiegebieden die bestemd en al ingenomen zijn door de sectoren in principe niet meer heringeschakeld worden in het functioneren van het watersysteem.

Figuur 36: Sectorvisie huisvesting-handel-verblijfsrecreatie in de prioritaire zones water en getoetst aan de eigen waterkansenkaart (groen: consensus, rood: evaluatie)

Figuur 37: Sectorvisie industrie in de prioritaire zones water en getoetst aan de eigen waterkansenkaart (groen: consensus, rood: evaluatie)

LAND- EN TUINBOUW

Vanuit het standpunt van de sector land- en tuinbouw zijn overstromingen op landbouwgronden niet gewenst. Daarnaast zijn zeer natte gronden minder geschikt voor landbouw. De meeste landbouwgewassen zijn immers niet goed bestand tegen overstromingen of zeer natte condities omdat het water de gevoeligheid voor ziekten (schimmels) en het afsterven van de wortels tot gevolg heeft. Een bijkomende belangrijke factor voor de land- en tuinbouw is de bruikbaarheid en toegankelijkheid van de percelen met de huidige technieken en machines

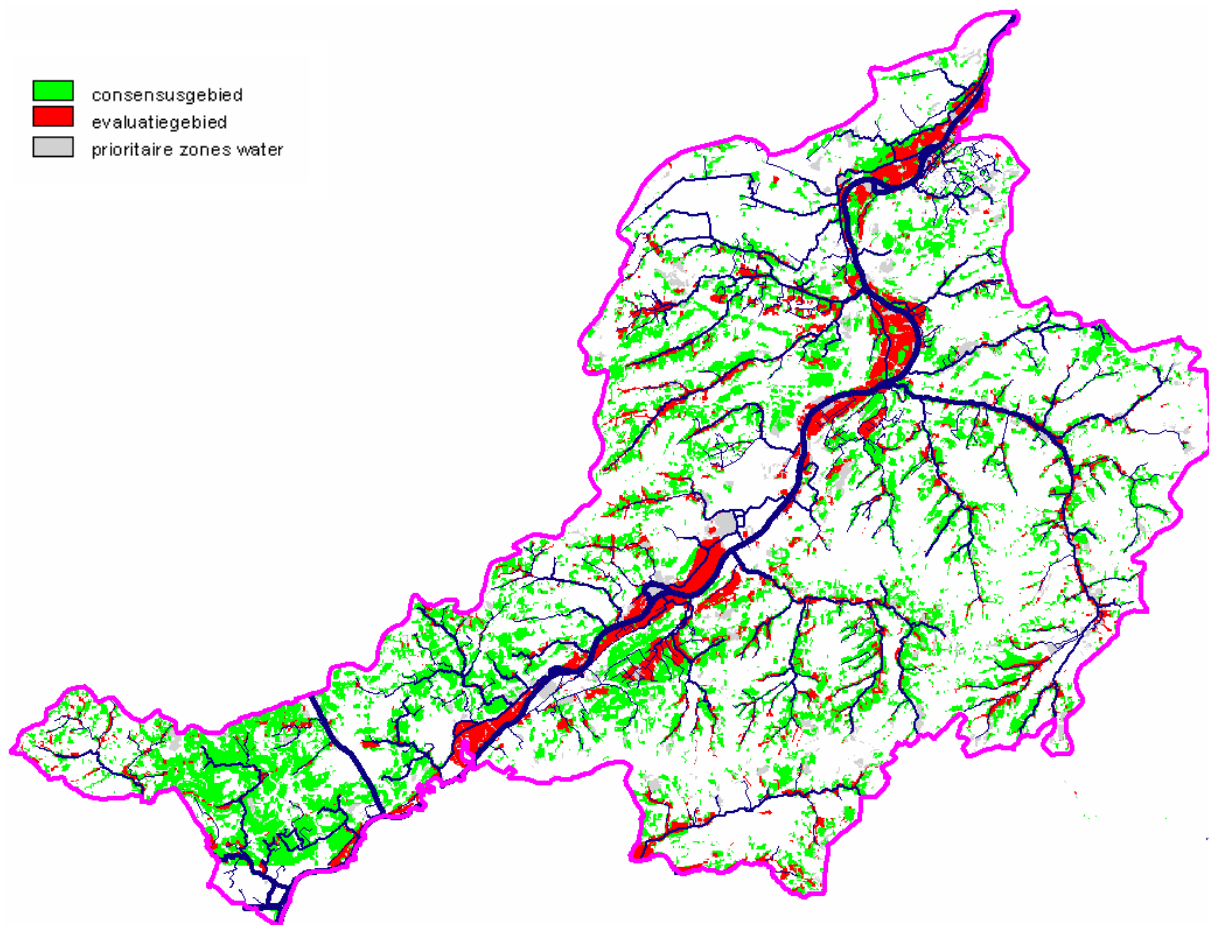
Voor het opmaken van de waterkansenkaart voor de sector land- en tuinbouw werd dan ook sterk rekening gehouden met het risico op overstromingen en de vochtigheid van de bodem.

De sectorvisie is opgesteld op basis van de landbouwinventarisatie (Boerenbond, 1998), de gewenste agrarische structuur (GAS) (AMINAL, afdeling Land, 1998) en de landbouwtyperingskaart (AMINAL, afdeling Land, 1998). Alle gebieden die momenteel in effectief landbouwgebruik zijn worden als aanspraak meegenomen en verder gewaardeerd in functie van de gewenste agrarische structuur en de waardering volgens de landbouwtyperingskaart. Gebieden die nog niet in landbouwgebruik zijn maar wel opgenomen werden in de GAS worden eveneens meegenomen als aanspraak en worden gewaardeerd in functie van de landbouwtyperingskaart.

De consensusgebieden (zie groene kleur op Figuur 38) voor de sector land- en tuinbouw (in de prioritaire zones waterbeheer) liggen verspreid in het Bovenscheldebekken.

Slechts een beperkt deel van de door de landbouw geclaimde gebieden zijn evaluatiegebied. De evaluatiegebieden (zie rode kleur op Figuur 38) (in de prioritaire zones waterbeheer) liggen voornamelijk in overstromingsgevoelige of in van nature overstroombare gebieden. In de bovenstroomse valleien vormen de evaluatiegebieden dunne lintstructuren, in de benedenstrooms

valleien grotere aaneengesloten complexen. Hoewel deze valleigebieden als evaluatiegebied worden aangeduid, impliceert dit echter niet dat het functioneren van het watersysteem en het gebruik van deze gebieden voor landbouwtoepassingen niet kunnen samengaan. In de evaluatiegebieden dient gestreefd te worden naar multifunctionaliteit tussen de verschillende functies.

Figuur 38: Sectorvisie land- en tuinbouw in de prioritaire zones water en getoetst aan de eigen waterkansenkaart (groen: consensus, rood: evaluatie)

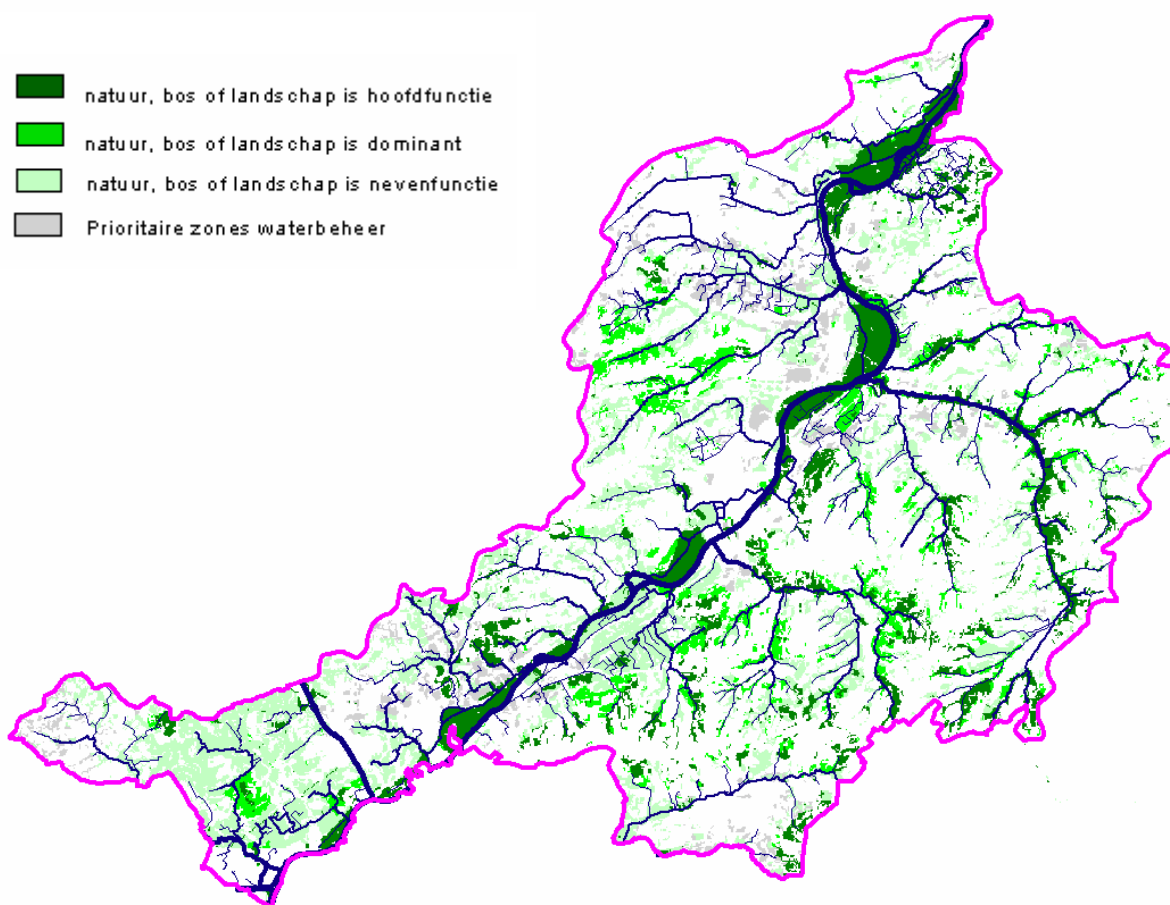
NATUUR, BOS EN LANDSCHAP

De invulling van de geschiktheidsanalyse voor de sector natuur, bos en landschap beperkt zich tot het opbouwen van een sectorvisie. De natuur zelf is onderdeel van het watersysteem en oefent daar dus geen beperkende werking op uit en bovendien kan er zich overal natuur ontwikkelen en kunnen er geen gebieden worden aangeduid waarvoor de kansen voor natuur vanuit het oogpunt van het watersysteem gering zijn. Voor landschap als erfgoedfactor zal dit echter niet steeds gelden.

De sectorvisie is opgesteld op basis van de groengebieden gewestplan aangevuld een aantal bijkomende bestemmingen, natuurrezervaten en visiegebieden, bosreservaten, domeinbossen, openbare bossen en bosuitbreidingsgebieden, gewenst VEN, gewenste verwevingsgebieden, militaire gebieden, zeer waardevolle tot minder waardevolle gebieden met waardevolle elementen uit de biologische waarderingskaart, relictzones, ankerplaatsen en beschermde landschappen.

Deze sectorvisie (in de prioritaire zones waterbeheer) is zeer uitgebreid en drukt de wenselijkheid (hoofdfunctie natuur of bos, dominantie natuur, bos of landschapswaarde en nevenfunctie natuur, bos of landschapswaarde) uit om in een gebied natuur, bos of landschap te realiseren of te behouden (zie Figuur 39).

De gebieden (in de prioritaire zones waterbeheer) waar natuur hoofdfunctie (heel donker groen) heeft of dominant is (donker groen), worden voornamelijk teruggevonden in de ganse vallei van de Boven-Schelde. Daarnaast zijn de vallei van de Zwalmbeek en de vallei van de Maarkebeek van belang.

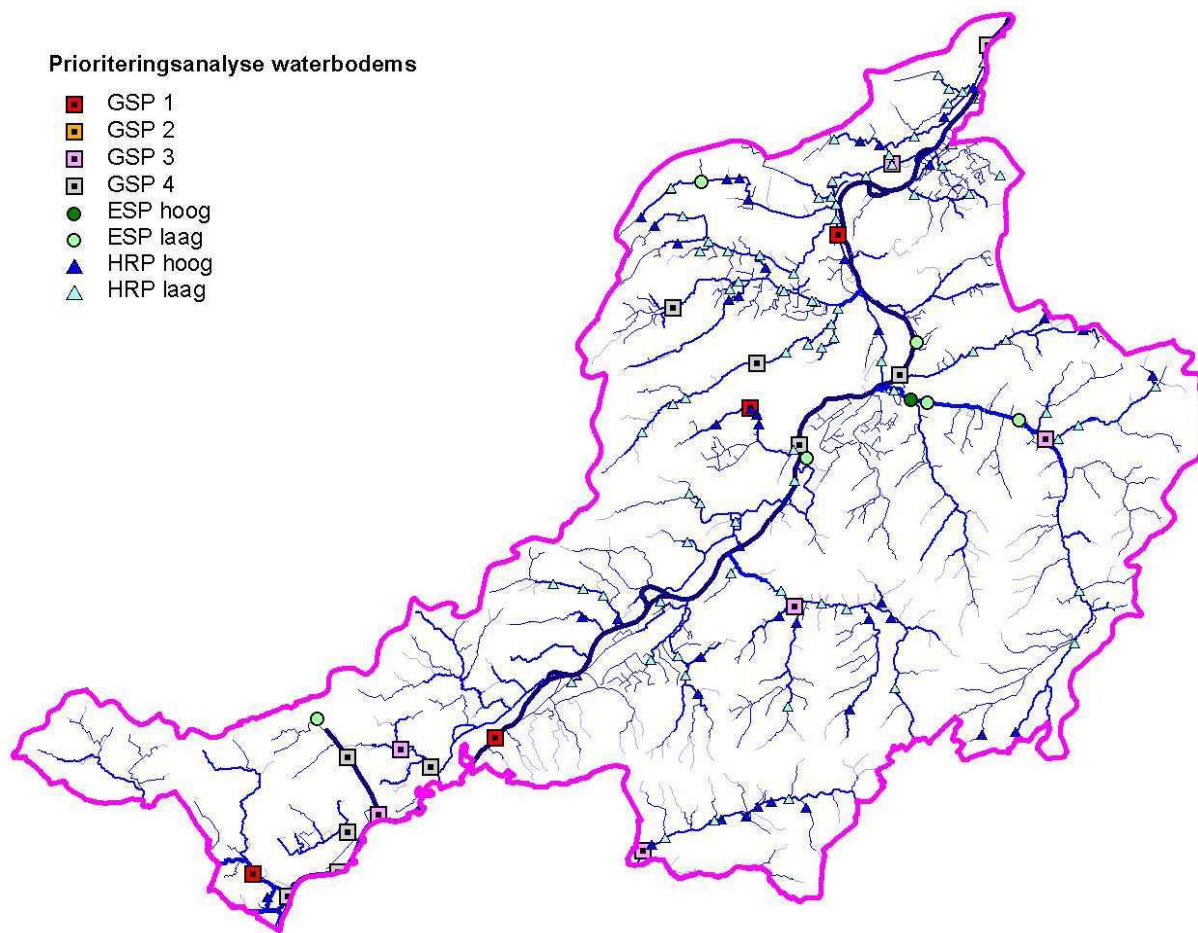
Figuur 39: Sectorvisie natuur, bos en landschap in de prioritaire zones water en getoetst aan de eigen waterkansenkaart (donkergroen: hoofdfunctie natuur, groen: natuur dominant, lichtgroen: natuur nevenfunctie)

2.2.2 Prioriteringsanalyse waterbodems

De prioriteringsanalyse van de waterbodems in het Bovenscheldebekken – in eerste instantie een theoretische oefening - resulteert in een globale saneringsprioriteit (GSP) die zowel de hydraulische ruimingsnoodzaak (HRP) als de ecologische saneringsnoodzaak (ESP) combineert (zie Figuur 40).

Vervuilde waterbodems in het Bovenscheldebekken met volgens deze theoretische oefening de sterkste ecologische baten:

- ESP hoog: Zwalmbeek (vnl. afwaarts gedeelte);
- GSP 1: Boven-Schelde (t.h.v. Kluisbergen), Moerbeek (5066) te Gavere, Marollebeek-Grote Beek (5680) te Oudenaarde, Grote Spierebeek (pas zinvol na sanering afvalwater Moeskroen en Roubaix);
- GSP 3: Kanaal Bossuit-Kortrijk, Maarkebeek, Molenbeek Ronse, Moerbeek-Coupure (5792) te Nazareth en de Rietgracht-Pachtbeek (5128) te Zwevegem.

Figuur 40: Theoretische prioriteitsbepaling waterbodemsanering Bovenscheldebekken³⁴

De bij bovenstaande figuur horende tabel is terug te vinden bij “3.3.3 Waterbodems”

34 Legende:

Nr: Meetpuntnummer uit waterbodemdatabank van de Vlaamse Milieumaatschappij

VHAG: code van de waterloop volgens de Vlaams Hydrografische Atlas

Cat: categorie van de waterloop

ESP: ecologische saneringsprioriteit

HRP: hydraulische ruimingsprioriteit

GSP: globale saneringsprioriteit

OP: optimalisatieprogramma van de Vlaamse Milieumaatschappij